

TÜRKİYE'NİN KÜLTÜR SORUNLARI

Ord. Prof. Dr. EKREM AKURGAL

Yaşadığımız dönem içinde Türkiye'nin kültür sorunlarını üç başlık altında toplayabiliriz: 1) Türk kültürünün kökenleri ve etkilendiği uygarlıklar, 2) Türk kültürünü bugün besleyen kaynaklar, 3) Türk kültürünün geleceği.

TÜRK KÜLTÜRÜNÜN KÖKENLERİ VE ETKİLENDİĞİ UYGARLIKLAR

Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde büyük aşamalara ulaşan Türk kültürü Orta Asya, Eski Anadolu ve Akdeniz-Ege kökenli olup büyük ölçüde İran, Arap ve Batı etkileri taşımaktadır.

Orta Asya Kökenleri

Türk kültürünün özünü bugün için bile Orta Asya'dan yaşayagelen değerler oluşturur. Türklerin dillerinden başka özellikle efsaneleri, töreleri ve âdetleri Orta Asya kökenlidir. Halıcılık, kilimcilik, çinicilik ve minyatürçülük gibi her türlü halk sanatını Türkler Orta Asya'dan birlikte getirmişlerdir. Söz konusu uğraşılardan ilk ikisi, halıcılık ve kilimcilik Türk yararıdır. Karagöz'ü de burada anmak gerektir. Çünkü gölge oyunu Orta Asya kökenlidir. Bunlara dönemlerinin birer büyük Türk buluşu olan yoğurt, pastırma, bulgur ve tarhana gibi "konserve" türündeki somut kültür ürünlerini de eklemek yerinde olur. Selçuk kümbetleri Türk çadırının taş aktarılmasından ortaya çıkmıştır. Yine Selçuk mimarlığının birçok süsleme ögesi Orta Asya kökenli olup onlara Orta Asya'daki Budist Türklerinin anıtsal duvar resimlerinde rastlanmaktadır. Kısaca söylemek gerekirse bugün yaşamakta olan Türk halk sanatının büyük bölümü Türklerin ilk ana yurtlarından getirdikleri kalıtım (miras) olup bunlar uygarlığımızın en özgün yanını oluştururlar.

Eski Anadolu Kökenleri

Türkler 1071'den sonra Anadolu'ya yerleştikleri sırada karşılarında buldukları türlü kavimlerin aracılığı ile yarımada tarihin öncesi çağlara

giden birçok yerli geleneklerini tanıdılar. Bunlar genellikle günlük yaşamı oluşturan somut kültür kalıntılarıdır. Sözelimi Hitit tipi düz damlı kerpiç evler, Güneybatı Anadolu'daki beşik çatılı, Likya türü ağaç yapılar, Hititler'den beri değişmeyen duvar tekniği, ya da her birini Hitit çağında gördüğümüz üstü paralarla ve pullarla süslü fes biçimli kadın başlığı, uzun Mevlevi külahu, Karagöz ışıklağı, sivri ucu kalkık çarık, kağı, kökeni Karya uygarlığından gelen iki yüzlü Bektaşî baltası, kaynakları Frig'lere değin giden halk ezgileri... gibi.

Bütün bu yerli gelenek örnekleri günümüze değin gelmiş ancak artık yaşamını yitirmiş etnografik kalıntılardır.

Akdeniz ve Ege Kökenleri

Anadolu kıyılarında oturmuş olan ve Hint-Avrupa dili konuşan Myken'lerden (M.Ö. 1500-1200), Helen'lerden (M.Ö. 1200-30) ve Roma'lılardan (M.Ö. 30-M.S. 395) kalan maddi kültür mirasını Türkler Bizans'lıların (M.S. 395-1453) aracılığı ile almışlardır. Bunlar arasında köprü, su kemeri, hamam gibi çeşitli yapı türlerini ve bu arada bazı süsleme öğelerini anabiliriz. Buna karşın, Yunan (Helen) uygarlığının felsefe, edebiyat, tarih, tıp, astronomi, matematik ve fizik gibi bilimlerini ise Türkler aşağıda göreceğimiz üzere, İslam uygarlığı aracılığı ile tanımışlar ve bu alanlarda büyük başarı göstermişlerdir.

İran Etkileri

Orta Asya'da çok özgün ve üstün bir uygarlık geliştirmiş ve o dönemlerdeki komşuları üzerinde güçlü etkiler yapmış olan Türkler İslam dinine girdikten sonra bu yeni inancın ortaya çıktığı yörelere doğru göç etmeye ve daha 8. ve 9. yüzyıllarda İran'da ve Mezopotamya'da yerleşmeye başlamışlardı. Bu göçler sırasında Türklerin ilk karşılaştıkları topluluk yüksek bir uygarlık düzeyinde bulunan İranlılar olmuştur.

Türkler güçlü ve eşsiz bir mimarlık, genellikle özgün bir sanat geliştirmişlerdir. Şu var ki, mimarlıkta kubbe, eyvan (anıtsal medrese kapıları) ve sivri kemeri Türkler İranlılardan almışlar, çinicilik ve minyatürcülük alanlarında, birçok küçük sanat kollarında onlardan büyük ölçüde esinlenmişlerdir. Ancak Selçuk uygarlığının başlarında alınan bu etkiler çok yararlı olmuş, Türk sanatçıları bunlarla o denli yeni bir biçim (üslup) geliştirmişlerdir ki, on beşinci yüzyılda İran sanatına karşı etkide bulunacak bir düzeye ulaşmışlardır. Ne var ki, bilindiği gibi İran'a özenme Divan Edebiyatımızda giderek artmış ve bu tutku Türkiye'de aydınların işledikleri, kendimize öz, arık bir yazın sanatının gelişmesini önlemiştir.

Arap Etkileri

Abbasiler çağında (750-1250) Batıya akın eden Türklerin birçok boyları İran'dan öteye, daha uzaklara, Suriye, Mezopotamya ve Mısır'a değin yayılmışlar, buralarda özgün ve etkin sanat akımları geliştirmişlerdir. 9. yüzyılda Bağdat'ın yakınındaki Samarra kentinde Türk ordusu ile birlikte Türk sanatçıları yepyeni bir stil yaratmışlardır. Orta Asya'dan getirdikleri "eğri yontma" tekniği ile Türk ustaları burada kendilerine öz bir süslemecilik oluşturmuşlar, aşağı yukarı o dönemlerde, Mısır'da Türk kumandanı Ahmet İbni Tolon, etkileri uzun süren ve Samarra'dakinin benzeri olan "Tolon sanatı"nı geliştirmiştir.

Böyle olmakla birlikte Türkler Araplardan sanat konularında büyük ölçüde esinlenmişlerdir. Kökeni Helenistik olan peristyl tipi açık mekânı, yani üç ya da dört bir yan odalarla çevrili medrese planını, çok direkli cami tipini ve minare gibi önemli mimarlık unsurlarını, çeşitli süsleme öğelerini Türkler Araplardan almışlar ancak onların hepsine yeni bir Türk görünümü ve özgünlüğü kazandırmışlardır.

Türklerin Katkısı

Abbasiler döneminde Araplar, İranlılar ve Türkler antik çağdan kalma kitapları okuyor ve bunlara dayandırdıkları çalışmalarıyla eski İonyalı düşünürlerin kurdukları felsefe, geometri, astronomi, tıp gibi bilimlere katkılarda bulunuyorlardı. Öyle ki, İslam bilginleri geliştirdikleri araştırmalarıyla kimya ve cebir gibi evrensel bilimin iki önemli disiplinini de kurmuşlardı.

Avrupa'daki Rönesans çağından yarım bin yıl önce başlayan ve birkaç yüzyıl süren bu birinci Rönesans atılımı sırasında Farabi ve İbni Sina gibi Türk asıllı bilginler de ilk sırada yer alarak bundan tam bin yıl önce ortak İslam biliminin oluşmasına yardımcı olurken Batı ülkelerine de örnek ve kaynak olmuşlardı. Doğu ülkelerindeki bu bilimsel çabalar büyük ölçüde 13. ve 14. yüzyıllarda da süregeldi ve Anadolu'da Selçuk uygarlığını geliştirmekte olan Türkler bu çalışmalara ayak uydurmaktan geri kalmadılar. Ancak 15. yüzyıldan beri bütün Doğu dünyası dinsel tutumlu düşünürlerin etkisi altında bilimsel araştırmalardan koştular ve bugün bile düştükleri o ilkel durumdan bir daha kendilerini kurtaramadılar. Doğu'yu kendine örnek alan Türkler de giderek 16. yüzyıldan sonra Atatürk dönemine değin bütün güçlerini öteki dünyaya, ölümler âlemine hazırlık işlerine adanmışlar, bugünkü geri kalmışlığa boyun eğmişlerdir.

Oysa Avrupa ulusları 14. ve 15. yüzyıllarda İslam bilginlerinin araştırmalarına ve onların eski Yunancadan Arapçaya yaptıkları çevirilere

başvurarak Batı'nın Rönesans atılımını başlatmışlardı. Rönesans atılımı ile Avrupalılar kendilerini kiliseye bağlılıktan kurtararak uyanmışlar ve Sümerlerden gelen ve Helenlerde yeni boyutlar kazanan özgürlükçü kültürü benimseyerek onu daha da yüceltmişlerdir.

Ne yazık ki Türkler özellikle İkinci Mehmet döneminde Batı'ya çok yakın oldukları bu sıralarda bu Rönesans atılımına katılamamışlar, bir dönemler Abbasiler çağındaki birinci Rönesans çalışmalarına büyük katkıda bulunmuş oldukları halde Batı dünyasında olup bitenlerden, ikinci Rönesans atılımından uzak kalmışlardır.

TÜRK KÜLTÜRÜNÜ BUGÜN BESLEYEN KAYNAKLAR

İran ve Arap kaynakları özünde Türkiye için daha 16. yüzyılda kurumuş durumda idi. Her ne denli Türkler 18. yüzyıl başına, hatta 20. yüzyıl içlerine değin doğulu bir karakter göstermekte ise de 16. yüzyıldan beriye Arap ve İran ülkelerinden gelen etki yok gibidir. Çünkü o yüzyıldan bu yana, yukarıda da değindiğimiz üzere, bütün Müslümanlık dünyası yerinde saymış ve daha 17. yüzyıldan başlayarak geri kalmışlığın karanlıklarına gömülmüştür. Müspet bilimler hepten unutulmuş edebiyat ve sanat alanlarında ise bütün İslam ülkeleri eskilerin bıraktığı mirastan geçinmekle yetinmişlerdir.

Böylece İran ve Arap kaynakları kuruduktan sonra Türkiye 18. yüzyılın başından, Yirmisekiz Mehmet Çelebi'nin Fransa'ya elçi olarak gitmesinden bu yana batı kaynaklarından beslenmeye başlamıştır.

Çizdiğimiz tabloya göre modern Türk kültürünün oluşmasına katkıda bulunmuş olan uygarlıklar arasında bugün yalnız batı etkeninden yararlanmaktayız. Buna karşılık Türk kültürünün özünü biçimlendirmiş olan Orta Asya ve Eski Anadolu ile Selçuk ve Osmanlı kültür hazinelerine sırtımızı çevirmiş bulunmaktayız.

Oysa yeniden özgün bir kültür yaratmamız daha çok bu dört ana kaynaktan beslenmemize bağlıdır. Nitekim batılı yöntemlerle çalışan ve özellikle eski ya da yakın dönemlerin Anadolu ezgilerini işleyen bestecilerimiz uluslararası saygınlık ve beğeni kazanan eserler yaratmışlardır. Ressamlarımız arasında da özgünlüğe ulaşanların daha çok Anadolu konularını işleyenler arasından çıktığını görüyoruz.

Buna karşılık mimarlarımızın büyük bir çoğunluğu Batı'nın etkisi altında eriyip gittiklerinin farkında bile değildirlere. Oysa özgünlüğe ulaşabileceğimiz konuların başında mimarlık gelmektedir. Nitekim evrensel üne ve saygınlığa ulaşan çağdaş mimarlarımız eski Türk yapılarından esinlenmesini bilenler arasından çıkmaktadır.

Ancak ulusal kaynaklardan yararlanmak demek eski Türk ve Türkiye kültür mirasını olduğu gibi sürdürmek değildir. T.R.T.'de "Türk Sanat Müziği" ve "Türk Halk Müziği" adları altında icra edilen eserler özünde artık folklor alanına geçmiş yapıtlardır. Onlara günümüzün yaratıları diye bakmak büyük bir safdillik olur. Bu sanatlar dönemlerini çoktan kapatmışlardır. Batı dünyasının yüzyıllardan beri çok sesli musikiye sahip olmasına karşın bizim hâlâ beşyüz yıl geri kalmış yöntemlerle çalışmamız, ulusal güç ve yeteneklerimizi umursamazlıkla harcamamız yazık değil midir?

Bu nedenle doğru adı türki yani Türk biçimi demek olan türkülerimizi (Halk müziğimizi) ve yine gerçek adı şarkî yani Şark biçimi anlamına gelen şarkılarımızı çağdaş düzeye ulaştırmak zorundayız. Türkülerimizde ve şarkılarımızda Türk olan onların yöntemleri değil ezgilerinin ses düzenidir. Böylece çok sesli yöneme geçmekle Türklük elden gitmeyecek, tersine Türklük yücelecektir. Bu iki müzik türünü icra eden ve özünde çok yetenekli olan sanatçılarımız sahneye çok kez smokin ile, yani ileri ölçüde batılı olan bir giysi ile çıkarlar. Bir başka deyimle çağdaş kılık içinde ilkel yöntemli bir müzik icra ederler. Bu çelişkiye düşenler görünüşü yeniye uyduracaklarına müziğin içeriğini çağdaş uygarlık düzeyine çıkarsalar daha iyi etmezler mi?

Alışılmış bir müzikten yabancı ses ve yöntemlere ulusumuzun bütünü ile geçişi elbetteki çok zordur. Ancak bunun da yolları vardır. Hele televizyon gibi bir eğitim aracına sahip olduğumuz bu çağda.

TÜRK KÜLTÜRÜNÜN GELECEĞİ

Özgürlükçü demokrasiyi, dinsel düşünceden sıyrılmış, bilimsel araştırmayı tanımayan ve yine dinsel davranışla sanat ve ticaret yapmak isteyen İslamcı tutum, her çeşit ilerlemeye engel olacağı için sakıncalıdır. Böyle bir kültür yaklaşımı ile ne öteki İslam ülkelerinin, ne de Türkiye'nin geri kalmışlıktan kurtulmalarına olanak vardır.

İslam dünyası ile dostluklar, yakın ilişkiler ya da siyasal bağlar kurmak için Türklerin yeniden İslamcı davranışa dönmelerine hiçbir gerek yoktur. Tersine eğer gerçek anlamı ile Batılı olabilirsek açık düşünceli, uyanık bir İslam ülkesi olarak İslam dünyasında daha büyük saygınlık kazanabiliriz.

Birinci Dünya Savaşı'nın ardından Türkiye'yi yeni bir yörüngeye oturtmak istediği gün Atatürk, karşısında tarih öncesi düzeylere düşmüş bir yoksullar ülkesi bulmuştur. Yurdunu kalkındırmak için gerekli kültür değerleri arayan Büyük Önder "bir lokma bir hırka" ile yetinen bir dünya görüşünden ve bütün gücünü ölümler ülkesi doğrultusunda harcayan bir

tutumdan yararlanamazdı. Onun için O, Batı'nın güçlü, bu dünyaya bağlı ve özgürlükçü demokrasi ilkelerine dayanan bir yöntem kurarak son soluğunu vermek üzere olan Türk topluluğunu yeniden canlandırdı.

Türkiye'nin yüzyılı aşkın bir Batılılaşma süreci içinde bulunmasına karşın yine de geri kalmışlıktan kurtulmamış olması çeşitli yorumlara konu olmaktadır. Birçoğları, daha doğrusu büyük bir çoğunluk başarı sağlanmamış olmayı Avrupa taklitçiliğinde ve "ulusal uygarlıktan sapma" davranışında aramaktadır.

Oysa Türkiye'de Batılılaşma atılımının bugün bile başarılı olamayışının birçok nedenleri vardır:

1- Batılılaşmanın düzeysel nitelikte kalarak Batılı davranış yerine sadece Batı tekniğinin alınması ile yetinilmiş olması. Türkler, yapmaları gerekenin tam tersini denemişler, onun için taklitten ileri gidememişlerdir. Ulusal ruhu yitirmek korkusu onları Batılı yöntem içinde yaratıcı olmaktan engellemiştir. Batılı olmanın birinci koşulu düşünce özgürlüğüdür. Batılıların özgürlükçü tutumu topluluklarına, demokrasiyi, laikliği, bilim, sanatta ve ticarete yarışmayı (rekabeti) kazandırarak onları yanlış inançlardan ve dinsel ilkelerden uzak, bu dünyaya bağlı, her zaman en iyi ve en güzel ürünleri ve yapıtları elde etmek davranışına götürmüştür. Batılı olmak için İslamı terk etmemizi öneren yoktur. Batılı davranışı benimseyebilmek için gerçek bir Müslüman olmakta zarar değil ancak yarar vardır. Yeter ki laik bir yaklaşımla dini devletten, ticaret ve kültür işlerinden ayrı tutmasını bilelim, tıpkı Arapların İslamın ilk beşyüz yılında ve Osmanlıların da 14., 15. ve 16. yüzyıllarda davrandıkları gibi.

2- Batılılaşmanın yalnız aydın çevrede hem de onun sınırlı bölümleri içinde kalması halka, geniş topluluklara götürülemediği olması. Atatürk devrimlerinin baş amacı Batılılaşmayı ülke düzeyinde ulusal boyutlar içinde uygulamaktır. Büyük Önderle başlayan bu akım hızını azaltmışsa da yine de canlıdır. Bütün iş Batılı davranışı, okuma ve yazmayı yüzde yüz gerçekleştirmekle sağlamaya çalışmaktadır. Japonlar Avrupalılar gibi giyinmekte, onlar gibi düşünmekte olmalarına karşın özgürlüklerinden bir şeyler yitirmemişlerdir. Macarlar da öyle; Batılılaşmış olmak onların sanatta kimliklerini korumalarını engellememiştir. Ruslar da bu konuda güzel bir örnek olarak gösterilebilirler. Büyük Petro (1672-1725) dan bu yana Batılılaşmaya başlayan Ruslar öz benliklerini yitirmemeleri bir yana üstelik Batı kültürüne her alanda büyük katkılarda bulunmuş bir ulustur.

3- Gerekli ekonomik ortamın yaratılmaması. Batılı davranış, birinci sırada çok çalışmayı, rekabeti ve özellikle iş yapma ve ticaret kurmayı öngörür. 1960'larda sanayileşmeye başlayan Türkiye'nin özellikle Japon

örneğine bakarak yoğun çalışma ve rekabet yolu ile her çeşit alanda endüstrileşmeyi gerçekleştirmesi gerekmektedir.

4- Batılılaşma ya da gelişme ve sağlıklı bir yaşam kazanmak isteyen her ülke, her konu için gerekli kurumları ortaya koymak ve onları yaşatmak zorundadır. Bilimsel araştırmalar yönünden durumumuz hâlâ ilkel ölçüdedir. Üniversitelerimizde bilimsel araştırmalar çok sınırlı alanlar içinde kalmıştır.

Batılı ülkelerin düzeyine onların gittiği yoldan ve uyguladıkları yöntemle ulaşıldığını artık bilmemiz gerekmektedir.

Üstün Düzeyde Sosyal Bilimler Lisesi

Yapılacak işlerin başında, fen lisesi kurduğumuz gibi, üstün bir sosyal bilimler lisesi açmamız gelir. Türkiye'nin bütün ortaokullarından her yıl mezun olanlar arasından seçilecek yüz kadar yetenekli çocuğu parasız yatılı bir lisede yoğun bir biçimde eğitmek kısa sürede istenilen sonucu verecektir. Lisenin öğrencileri en seçkin öğretmenler tarafından, hatta belirli sayıda üniversite öğretim üyelerinde eğitilmelidir. Bu lisede bir hazırlık sınıfı olmalı ve öğrenciye bu okulda sağlam bir Türkçe, en azından bir mükemmel yabancı dil ile birlikte sosyal bilimler alanındaki çağdaş zihniyet ve bilgiler öğretilmelidir.

Bu liseden çıkacak gençler sosyal bilimlerle uğraşan fakültelere girerek oradaki çeşitli dallarda asistanlık sınavlarını kazanacak güçte olacaklardır. Böylece üniversitelerimizdeki bütün sosyal bilim dalları yurdun her köşesinden gelmiş en iyi yetişmiş ve en yetenekli gençler tarafından beslenecektir. Bu lisede yetişenler arasında Türk kültürüne yön verecek bilim ve düşün adamları, yazarlar, diplomatlar, gazeteciler ve politikacılar da yer alacaktır. Böyle bir sosyal bilimler lisesinin kurulması için yurdumuzdaki öğretim vakıflarının ön ayak olması temenni olunur. Unutmamalı ki, Osmanlılar parlak dönemlerinde öngördüğümüz üstün düzeyde sosyal bilimler lisesinin bir benzeri olan "Enderun Mektebi"nde okumuş kimseler tarafından yönetilmiştir.

Türk Akademisi

Bugün sayılarının artmış olmalarına karşın Türk üniversitelerinde bilimsel araştırma gerilemeye başlamıştır. Çünkü üniversitelerimizde 1965'ten beri kitap ödenekleri gereksiniminin ancak küçük bir yüzdesini karşılamaktadır. Hatta bazı üniversite enstitülerince hiçbir kitap satın alınamamaktadır. Bu durumda yakın bir gelecekte Türk üniversitelerinde bilimsel araştırma toptan kalkmış olacaktır. Oysa Türk öğretim üyelerinin en aşağı yüzde ellisi birinci sınıf araştırmacı düzeyindedirler. Bu denli yetenekli

bilim adamlarımızı körletmemek için bir an önce Türk Temel ve Sosyal Bilimler Akademisi'nin kurulması gerekmektedir. Türkiye'nin yeni kurula-caklarla 25'i bulacak olan üniversitelerinin her birinde düzinelerce bilim dalı için kütüphane ve araştırma aracı sağlanması olanak dışıdır. Sadece gerekli kitaplıkların kurulması yüzlerce milyarı aşar. Bu nedenle daha varlıklı günlerimiz gelene değin şimdilik hiç olmazsa Ankara'da bütün temel ve sosyal bilimleri kapsayan bir kuruma, yeni bir akademiye gereksinme vardır.

Türkiye'de bir an önce Türk kültürünün her dalında tam mevcutlu kütüphaneler ve zengin arşivler kurmak olanağına sahip organlar kurulmalıdır. Bunlar sosyal bilimler için şu konuları içlemelidir:

- 1) Türk yazını ve Türk yazın tarihi,
- 2) Türk sanatı ve Türk sanat tarihi,
- 3) Felsefe, bilim tarihi, psikoloji, sosyoloji, pedagoji, sosyal antropoloji,
- 4) Türk ve Türkiye folkloru ve etnografyası ile Türk müzik tarihi,
- 5) Türk coğrafyası,
- 6) Eski Anadolu dilleri ve kültürleri (Kafkas, Ermeni, vb. dilleri ve tarihi konuları da bu bölümde araştırılmalıdır),
- 7) Anadolu arkeolojisi (Prehistorik devirlerden Bizans çağı sonuna değin),
- 8) Arap ve İran dilleri ve kültürleri,
- 9) Balkan dilleri ve kültürleri,
- 10) Slav dilleri ve kültürleri.

Dil ve Tarih alanları yukarıdaki listeye alınmamıştır. Çünkü her iki konu için birer kurum mevcuttur. Atatürk'ün kurduğu bir Dil Kurumu vardır, ayrıca yeni Anayasa tasarısında bir Dil Akademisi öngörülmüştür. Yine Atatürk'ün kurduğu Türk Tarih Kurumu ise zaten bir akademi hüviyetini taşımakta olup Uluslararası Akademi Birliği'nin Union Académique Internationale'in, bir üyesidir.

Temel bilimler için de aynı ölçü ve önemde araştırma organları kurulmalıdır.

Üç üniversitenin kurulmasını ve yaşatılmasını karşılayacak olan para ile, Türk Akademisi'ni ortaya koymak mümkündür. Türkiye kurduğu her bir üniversite için milyarlarca lira sarfediyor. Türk ve Türkiye Kültürü ile Çağdaş Temel Bilimlerini toptan ve eksiksiz işleyecek bir büyük araştırma kurumu için üç üniversiteye ayrılan parayı vermek herhalde çok olmayacaktır. Buna karşılık Türkiye ancak böyle bir kurumla, yeni akademi ile çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak olanağını bulacaktır.

Temel ve Sosyal Bilimler Akademisi ilgili kuruluşlarla Hükümetin önerceği aktif ve emekli bilim adamları arasından Devlet Başkanının seçeceği 60 üye tarafından oluşturulmalıdır.

Akademi, devlet kuruluşları ile de ilişki kurarak Türkiye'nin bilim ve kültür sorunları üzerinde üç ve beş yıl süreli araştırma projeleri geliştirmeli ayrıca akademi dışından gelecek proje önerilerini de inceleyerek gerekli olanlarını yurdumuzun bilim uzmanları tarafından gerçekleştirilmelerini sağlamalıdır.

Projeleri gerçekleştirecek bilim adamlarına müesseselerinden aldıkları maaşları dışında hiçbir ücret ödenmeyecek ancak kendilerine tam mevcutlu kütüphaneler, gerekli sekreter, her çeşit araç ve gereç sağlanacak, yazdıkları kitaplar akademi tarafından basılacaktır.

Söz konusu uzmanlar araştırmalarını üç yıllık, beş yıllık planlar biçiminde gerçekleştirecekler, yararlı olmayanlara yeni projeler verilmeyecektir. Gerekli durumlarda akademinin önerisi ile araştırmacılara buldukları kuruluşlardan 6 ay ya da bir yıl araştırma izni sağlanacak, sonuçlarını üç yılda yayına hazır duruma getirmeyenlerle bir daha işbirliği yapılmayacaktır.

Akademinin statik bir organizmaya dönüşmesini önlemek için böyle bir tutum zorunludur. Bu koşula uyulmayıp projelere maaş verilirse akademi çalışmaları kısa dönemde dinamikliğini yitirir, statik bir bünyeye dönüşür ve asalaklaşır.

Bu çeşitli kurumlar Batı ülkelerinde olduğu gibi Rusya'da ve Balkan ülkelerinde akademi adı altında çalışmaktadırlar. Ayrıca Fransa'da "Centre National de la Recherche Scientifique" ve Almanya'da "Forschungsgemeinschaft" adları altında aynı işleri gören bilimsel organlar çalışmaktadır. Türkiye bu konuda çok geç kalmıştır. Daha çok gecikmesinde büyük sakıncalar vardır. Yeniden üstün düzeyde bir kültüre ulaşmamız sözünü ettiğimiz bilimsel çalışma merkezlerinin kurulmasına bağlıdır. Başka türlü geri kalmışlıktan kurtulmamız olanaksızdır.

